ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ

ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН БИЕЛЭЛТ

2022.10.26

№	ХБТББ*-т тусгагдсан зорилт/үйл ажиллагаа	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ**	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Эх үүсвэр	Нийт хөрөнгийн хэмжээ (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
								Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая.төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая.төг)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗУРГАА. НОГООН ХӨГЖИЛ												
6.1. Цэнгэг усны нөөц, урсац бүрэлдэх эх зэрэг онцлог экосистем бүхий нутгийг судалж, улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийг өргөжүүлнэ												
38	ГАХТЖҮЧ-2.4.2, АЗДҮАХ-2.4.2.	ШУА-ийн Газар зүй - геоэкологийн хүрээлэнтэй хамтран цөлжилтийн судалгааны төвд туршилт судалгаа хийнэ. Ганд тэсвэртэй модлог ургамал тарималжуулна.					Хийгдсэн судалгаа шинжилгээний ажил -2 Арга хэмээний төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсгийг томилсон.	Арга хэмжээний тоо-2 (22 га талбайд говь цөлд ургадаг бутлаг ургамлыг тарих судалгаа) Хэрэгжилт хувь-100			Цөлжилтөөс хамгаалах, ганд тэсвэртэй модлог ургамал тарималжуулж турших зорилгоор олон хувилбарт туршилт судалгааны ажлуудыг 2019 оноос явуулж байна. Цөлжилтийн судалгааны төвд энэ жил шинээр 7 зүйлийн 9200 гаруй цөлжилтөд тэсвэртэй мод сөөг ургамал шинээр бортогонд тарьж тус бүсэд ургах боломжтой зарим сөөгийг нутагшуулах туршилтуудыг үргэлжлүүлэн явуулж байна. Харганыг сонгон авч плантаци байгуулахаар ажиллаж байна. Газар зүй-геоэкологийн хүрээлэнгээс дээрх судалгааны ажлын дүгнэлт гарсан. **Хүрсэн түвшин:** Гандуу бүс нутагт мод сөөг тарих арга зүйн зөвлөмж боловсруулагдсан. Цаашид уг төвийн үйл ажиллагааг нь	90

											өргөжүүлэн Говийн бүсийн инноваци дамжуулах төв болгох зорилт дэвшүүлэн ажиллаж байна.	
Аялал жуулчлал												
3.4. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.												
101	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-3.4.1.	Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.					Арга хэмжээний тоо 13 Хэрэгжилтийн хувь 88.8 Зарцуулагдсан төсөв-6.5 сая.төг	Арга хэмжээний тоо 10 Хэрэгжилтийн хувь 100 Төсөв 10.0 сая.төг	10.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх 2022 оны арга хэмжээний төлөвлөгөөг 4 зорилт 18 арга хэмжээ батлуулан хэрэгжүүлсэн. - Монгол сакура Буйлс цэцэглэх хавар аялал жуулчлалын эвент - Бий болгосон аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн 8. Үүнд: “Боржигин уламжлалт хоол, зоогний өв соёл” фестиваль, морь, тэмээ унуулах, музейн үзмэр болон өв тээгчдийн үзүүллэг, сур болон шагайн харваа, боржигин түмний өргөл урлагийн тоглолт, уламжлалт тоглоом наадгай, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл, Чойрын богд ууланд цэцэглэсэн буйлс үзүүлэх - Цахим үйлчилгээ 2. Дотоодын аялагч, гадаадын жуулчдад зориулан аялал жуулчлалын маршрут, байгалийн болон түүхэн дурсгалт газар, боржигин өв соёл зэрэг мэдээлэл багтаасан танилцуулгыг QR код болгон үйлчилгээний 10 байгууллагын үүдэнд, байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан. Салбарын үйлчилгээний байгууллагын видео танилцуулгатай болсон. **Хүрсэн түвшин:** - Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь – 95.5 хувь	100

											- Дотоодын жуулчдын тоо-15900, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.3 хувиар нэмэгдсэн байна. - Гадаадын жуулчдын тоо-87 - Зарцуулсан төсөв 7,630,000.0 төгрөг	
102	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-3.4.2.	Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэн түүхэн өв соёл, шашин, тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, аяллын бүтээгдэхүүнийг сурталчилна.					Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний тоо-1	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо- 2 Хамрагдсан иргэдийн тоо	“Монгол сакура-буйлс цэцэглэх хавар” аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээ зохион байгуулсан. Хамтран ажилласан байгууллага: аймгийн ЗДТГазар, Соёл, урлагийн газар, харьяа байгууллагууд, аймгийн Аялал жуулчлалын холбоо, “Боржигин голомт” жуулчны бааз, Монголын гастроном” аялал жуулчлалын холбоо Эвентийн үеэр “Боржигин идээний уламжлал соёл” фестиваль, Чойрын богд уул буйлс үзүүлэх арга хэмжээ, “Боржигин түмний өргөл” урлагийн тоглолт, Морь, тэмжээ унуулах арга хэмжээ, Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, Боржигин өв музейн үзмэр, өв тээгчийн үзүүллэг, Уламжлалт тоглоом наадгай, Үндэсний сурын болон шагайн харваа зэргийг зохион байгуулсан. **ҮР ДҮН:** 1. “Монгол сакура-Буйлс цэцэглэх хавар” эвент арга хэмжээнд иргэд өргөнөөр хамрагдсан. Дотоодын аялагчдын тоо: 3500 хүн, 400 гаруй машин 2. Хамтран ажилласан байгууллага, иргэд: 20 байгууллага, 174 хүн 3. Аймаг орон нутгийг сурталчилсан тодорхой онцлог бүхий аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн 7 4. Аялал жуулчлал, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл, боржигин өв соёлоос сурталчилсан. 5. Орон нутгийн хөдөө аж ахуй, үндэсний үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжиж хамтран ажилласан. 6. Цахим үйлчилгээ 1. Аялал жуулчлалын маршрут, байгалийн болон түүхэн дурсгалт газар, боржигин өв соёл зэрэг мэдээлэл			100

											багтаасан танилцуулгыг **QR** код болгон үйлчилгээний 10 байгууллагын үүдэнд, байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан. 7. Видео бичлэг 4 /Боржигин хэвийн боов, боржигин хийцтэй цай хийх ёс, Буйлс цэцэглэх хавар эвентийн танилцуулга, тайлан/, видео танилцуулга 1 /Аялал жуулчал, зочлох үйлчилгээний байгууллагуудын танилцуулга / Байгальд цэвэрхэн аялах, байгаль орчноо хамгаалах сурталчилгаа зохион байгуулснаар энэхүү арга хэмжээнд хог хаягдал бага хаягдсан нь иргэдийн хандлагад өөрчлөлт гарсныг харуулж байна.	
103	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-3.4.3.	Жуулчны бааз байгуулах санал санаачилгыг дэмжиж, дэд бүтцийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.					Жуулчны баазын тоо-1	Жуулчны баазын тоо-1 Арга хэмжээний тоо -1			3 аж ахуйн нэгж хувийн хөрөнгөөр худалдаа, үйлчилгээний төв, зочид буудал барих санаачилга гарган бүтээн байгуулалтын ажлаа эхлэсэн. Аймгийн хэмжээнд 1 жуулчны бааз үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангаас 2021 онд 58.0 сая төгрөгийн зээлийн дэмжлэг олгосон. Оорцог элгэн хоршоо хувийн хөрөнгө оруулалтаар 4 гэр буудал, хоолны газар бүхий стандартын түр буудаллах цэгийн үйл ажиллагаа явуулж байна. - Жуулчны баазын тоо 1 - Шинээр нэмэгдсэн түр буудаллах цэгийн тоо 1 - Аялал жуулчлалын салбарт түншлэлийн хүрээнд хийгдэж буй хөрөнгө оруулалт 3 - Хамтран хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ: 5	100
104	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-3.4.4.	Аялал жуулчлалын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулж,					Сургалтын тоо-1 Хамрагдсан	Сургалтын тоо -2 Хамрагдсан			2022 онд Шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлэхэд Засгийн газраас 5 асуудлыг шийдвэрлэснийг орон нутгийн салбарын	100

		бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ.					хүний тоо-123	хүний тоо-200			байгууллагад мэдээллийг хүргэсэн. Аялал жуучлалын салбарын хүний нөөцийг чадавхижуулж, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг сайжруулах сургалтуудад аймгийн Аялал жуулчлалын холбоо, Боржигин голомт жуулчны бааз, зочлох үйлчилгээний салбарын ажилтнууд хамрагдсан. - “Хамтдаа бүтээлцсэн 30 жил” аялал жуучлалын салбарын уулзалтанд 2 - “21 аймгийн Аялал жуулчлалын холбоодын үндэсний чуулга уулзалт”-нд 2 - Аялал жуулчлалыг салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг жуулчны үйлчилгээний байгууллагууд, тур операторуудын туршлага солилцох “Аялал жуулчлал бизнес хэлцэл 2022” арга хэмжээнд 2 - Хорека 2022 /HoReCa/ үндэсний зөвлөгөөн, хуралд 2 хүн, нийт 8 хүн - “Өглөөний цай” уулзалтанд 25 хүн хамрагдсан. - Аймгийн Аялал жуулчлалын холбоо, Содура консалтинг ХХК-тай хамтран аялал жуулчлалын салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй зочлох үйлчилгээний чиглэлийн байгууллагуудад чадавхижуулах сургалтыг 2 үе шаттай зохион байгуулж, “Говьсүмбэр аймгийн хөгжилд аялал жуулчлалын болон бизнесийн салбарын оролцоо, түүний стратеги" сургалтанд 10 удирдах албан тушаалтан, "Ёс зүй, харилцаа, хандлага” сургалтанд үйлчилгээний 27	

											ажилтан хамрагдсан. **Хүрсэн түвшин:** - Зохион байгуулсан сургалт 3 - Хамрагдсан сургалт 4 - Сургалтад хамрагдсан хүний тоо 70 Аялал жуулчлалын салбарын хүний нөөцийн чадавхи сайжирсан.	
105	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-3.4.5.	Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй аялал жуулчлалын байгууллагуудыг олон улсын болон улсын чанартай үзэсгэлэнд оролцоход дэмжлэг үзүүлнэ.					Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 ААНБ-ын тоо-4	Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 ААНБ-ын тоо- 5			Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас зохион байгуулсан “Аялал жуулчлалыг салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг жуулчны үйлчилгээний байгууллагууд, тур операторуудын туршлага солилцох аялал жуулчлал бизнес хэлцэл 2022” үзэсгэлэн, арга хэмжээ, ITM 2022 олон улсын үзэсгэлэнд 9 байгууллага оролцож, 12 аялалын компанитай 2023 онд хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, аялал жуулчлалын салбарын цаашдын хөгжил, төрөөс барьж бодлого, БОАЖС-тай хийсэн уулзалт ярилцлага, хамтын ажиллагааны үр дүнг хэлэлцсэн 3 өдрийн 10 гаруй арга хэмжээнд хамрагдсан. **Үр дүн:** - Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо 2 - Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо 9 - Дэмжлэг үзүүлсэн 1,303,560.0 төгрөг	100

ДӨРӨВ.ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

"Цахим Монгол"-төрийн шуурхай үйлчилгээ

4.1. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангасан цахим орчныг бүрдүүлэн, ил тод байдлыг ханган, иргэд, олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

132	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-4.1.2.	Төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, e-mongolia системд холбон, төрийн байгууллагуудад тоон гарын үсгийг нэвтрүүлнэ.					Цахим үйлчилгээ нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо - 16 e-mongolia системээр иргэдэд үйлчилгээ үзүүлж буй төрийн байгууллагын тоо-13 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо-12	Цахим үйлчилгээ нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо - 23 e-mongolia системээр иргэдэд үйлчилгээ үзүүлж буй төрийн байгууллагын тоо - 23 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо - 23			Төрийн үйлчилгээний e-mongolia.mn цахим системд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газраас дараах 4 төрлийн үйлчилгээг холбож иргэн, аж ахуйн нэгжид үйлчилгээ үзүүлж байна. Үүнд: - Худаг гаргах, цооног өрөмдөх зөвшөөрөл - Ус ашиглах зөвшөөрөл олгох - Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах - Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргах 2022 онд e-mongolia цахим системээр нийт 10 хүсэлт ирсэн бөгөөд үүнээс цооног өрөмдөх зөвшөөрөл авах хүсэлт 8, Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргуулах хүсэлт 2 ирснийг хүлээн авч, 100 хувь шийдвэрлэсэн. **Хүрсэн түвшин:** - Хамрагдсан сургалт 2 - Зохион байгуулсан сургалт 2 - Цахим системд холбогдсон төрийн үйлчилгээний тоо 4 - Үйлчилгээ авсан иргэн, ААН-ийн тоо 10	100
134	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-4.1.3.	Төрийн байгууллагуудад дотоод удирдлагын ERP системийг нэвтрүүлэх ажлыг үргэлжлүүлж, ашиглалтыг дээшлүүлнэ.					ERP систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо – 33	ERP систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо – 40			Аймгийн төрийн байгууллагын дотоод удирдлагын ERP нэгдсэн системийг нэвтрүүлэлтэнд нэгдсэн. 1 удаа сургалтанд хамрагдаж, байгууллагын 9 албан хаагч холбогдон, үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.	100
136	ГАХТЖҮ	Тусгай зөвшөөрөл,					Цахимаар хүлээн авч,	Цахимаар хүлээн авч,			2022 онд e-mongolia цахим системээр нийт 10 хүсэлт ирсэн бөгөөд үүнээс	90

	Ч-, АЗДҮАХ-4.1.3.	өргөдөл гомдол, санал хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэнэ					шийдвэрлэж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо - 2 Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэж байгаа байгууллагын тоо – 4 Цахим болон нийт өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь -100	шийдвэрлэж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо - 4 Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэж байгаа байгууллагын тоо – 24 Цахим болон нийт өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь -100			цооног өрөмдөх зөвшөөрөл авах хүсэлт 8, Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргуулах хүсэлт 2 ирснийг хүлээн авч, 100 хувь шийдвэрлэсэн. **Үр дүн:** - Хамрагдсан сургалт 2 - Зохион байгуулсан сургалт 2 - Цахим системд холбогдсон төрийн үйлчилгээний тоо 4 - Үйлчилгээ авсан иргэн, ААН-ийн тоо 10	
141	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-4.2.2.	Төрийн байгууллагуудад чанарын менежментийн тогтолцоо ISO MNS 9001:2016 стандартыг нэвтрүүлэх чиглэлээр сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулна.					Зохион байгуулсан сургалтын тоо - 4	Зохион байгуулсан сургалтын тоо - 2			Төрийн байгууллагуудад чанарын менежментийн тогтолцоо ISO MNS 9001:2016 стандартыг нэвтрүүлэх чиглэлээр аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас мэдээлэл авч ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** - Хамрагдсан сургалт 1 - Хамрагдсан албан хаагчдын тоо 8	30
143	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-4.2.3.	Төрийн албыг мэргэшсэн, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах, албаны залгамж чанарыг хангах,					Зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн – 10 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо –	Зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн - 10-аас доошгүй Хамрагдсан			“Төрийн албан хаагчийн сургалт хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх хүрээнд 2022 оны сургалтын төлөвлөгөө гаргаж, 21 дотоод сургалт зохион байгуулж, төрийн албан хаагчийн мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх зорилтын хүрээнд Удирдлагын академи, Засгийн	100

		төрийн албан хаагчдын манлайлал мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлэх төрийн албанд шатлан дэвших нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор Төрийн албан хаагчдын мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгаа хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.					708 Зохион байгуулсан шалгалтын тоо-2 Гүйцэтгэлийн ерөнхий дүн-90.1 хувь Дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилт - 88.6 хувь,	төрийн албан хаагчдын тоо - 800-аас доошгүй Зохион байгуулах шалгалтын тоо-2-оос доошгүй Гүйцэтгэлийн ерөнхий дүн өмнөх жилээс 1-ээс доошгүй хувиар сайжирсан байна Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100			газрын хэрэг эрхлэх газар, Төрийн албаны зөвлөл, бусад байгууллагаас зохион байгуулсан 18 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 25 албан хаагч хамруулсан. Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгаа хангах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувьтай. Төрийн жинхэнэ албанд шинээр томилогдсон албан хаагчийг дадлагжуулах хуудсыг нэвтрүүлэн ажиллаж байна. Эхний хагас жилийн ажлын үр дүнгээр 6 албан хаагчид 3,250,619.0 төгрөгийн урамшуулал олгосон. **Хүрсэн түвшин:** “Төрийн албан хаагчийн сургалт хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь	
144	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-4.2.4.	Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулна.					Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-10 Хамрагдсан иргэд, зорилтод бүлгийн тоо-177 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-5 Хамрагдсан	Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-5 Хамрагдсан иргэдийн тоо-200 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-2			Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу 9 албан хаагчдад 3 удаа дотоод сургалт, 1 тэмцээн зохион байгуулсан. Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн “Албан тушаалтанд тавигдах хориглолт, хязгаарлалт”, “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм”-ээр гарын авлага хийж тараан судлуулсан. “Би ёс зүйтэй албан хаагч” уриалга гаргаж, цахимд байршуулсан. Байгууллагаар үйлчлүүлсэн болон гэрээ байгуулсан нийт 25 иргэнд Авлигын эсрэг хууль, ашиг сонирхлын	100

							төрийн албан хаагчдын тоо-225	Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-200			зөрчлөөс ангид байх мэдээлэл өгсөн. Газрын дарга ашиг сонирхлын зөрчилгүй мэдэгдэл тайлбар 7 удаа гаргасан. **Үр дүн:** - Иргэдэд өгсөн сурталчилгааны тоо-15 - Хамрагдсан иргэн-15 - Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-3 - Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо- 9	
ТАВ.НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО												
Ногоон хөгжил												
5.1. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.												
174	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.1.	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлж, агаарын чанарын хяналтыг сайжруулна.					Арга хэмжээний тоо – 19 Хэрэгжилтийн хувь 95	Арга хэмжээний тоо -15 Хэрэгжилтийн хувь 100			Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах 2022 оны арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г 4 зорилт, 9 арга хэмжээ хэрэгжүүүлэхээр батлуулан хэрэгжүүлсэн. - “Хог хаягдлын менежментийг сайжруулахад төрийн байгууллагууд болон олон нийтийн оролцоо” сэдэвт зөвлөлдөх уулзалтыг зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн төлөөлөл, нийт 65 хүн оролцсон. Зөвлөлдөх уулзалтын үр дүн: - Сүмбэр сумын ЗДТГ “Өнгө нэм” ТББ-аар “Хог хаягдлын менежтментийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөтэй болсон. **Хог хаягдал цэвэрлэх хүрээнд :**	97

											- Сэг зэм утсгал 374 километрт нийт 56 малын сэг зэмийг цуглуулан 1 цэгт, халдваргүйжүүлэлт хийн булж устгасан. - Туурь хог хаягдал 11 га - Уст цэгийн цэвэрлэгээ 7 удаа: “Уулзвар”-ын гол, “Цоорхой” рашаан, “Хүрий ногоон”, “Хаялага” нуур, “Нэртийн булаг”. Нийт 4.1 га талбайн 23.7 тонн ахуйн хог хаягдлыг төвлөрсөн хогийн цэгт тээвэрлэсэн. - Нийт цэвэрлэсэн талбай 12 га, төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан хог хаягдал 4330 тн - Дахивар авах хоршоо байгуулагдаж, 3 цэгтэй болсон. /Сүмбэр суманд 2, Шивээговь суманд шинээр 1 цэг/ - Дахивар авах цэгээс Улаанбаатар хот руу нийлүүлсэн дахиварын хэмжээ: хувцанар 5 тн, шил 17150 ш, бор цаас 3 тн - Хог хаягдлыг ангилах ялгах мэдээлэл, сурталчилгаа 17, хамрагдсан иргэн 384, тараасан гарын авлага 200 байгууллагуудад хүргүүлж, цахимд байршуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөгөөний хэрэгжилт – 97.7 хувь	
176	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.3.	Булаг шандны эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.					Булаг, шандны тоо - 1	Булаг шандны тоо-2			2022 оны Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 6.5 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Сүмбэр сумын 5 дугаар багт байрлах Ар хажуугийн булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажлыг тухайн багийн	100

												малчид, иргэдийн бүлгийн оролцоотойгоор хийж гүйцэтгэсэн.	
177	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.4.	“Эко жорлон” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хөрсний бохирдлыг бууруулна.					Жорлонгийн тоо-20	Жорлонгийн тоо- 30				Жорлонгоо өөрчилье” аяны хүрээнд хөрсний бохирдолгүй, стандартын жорлонтой болох уриалга гаргаж, Сүмбэр сумын 3-р багийн Баянбулагийн 5 гудамжны “Аюулгүй жишиг хороолол” төсөлд хамрагдаж буй 50, Шивээговь сумын 20, Сүмбэр сумын 20 өрхөд тус тус гарын авлага тараасан. Салбарын хүрээнд шинэ технологи, инновацийг нэвтрүүлэх хүрээнд иргэн аж ахуйн нэгжид мэдээлэл хүргэсэн. Шинэ технологийн сурталчилгаа: - Технологи бридж ХХК- Хог хаягдал /хуванцар сав/ төлбөртэй хүлээн авах автомат машин /ЭКОКЭШ/ танилцуулсан. Энэхүү машин нь мэдээллийн технологийн хамгийн сүүлийн үеийн шийдлүүдийг гудамж талбайд өдөр тутам хэрэглээ болгож, хүрээлэн буй орчны бохирдол, экологийн доройтлыг бууруулахад ач холбогдолтой. - Пластик дизайн ХХК- эко 00-ын доторлогоо, бохирын хоолой /хөрс бохирдуулахгүй байх/ - Эколос ХХК-ТОПАС төхөөрөмж буюу Бохир ус цэвэрлэх иж бүрэн байгууламж нь үйлдвэрийн усыг түдгэлзүүлсэн бодис, синтетик гадаргуугийн идэвхит бодис, нефтийн бүтээгдэхүүн, хүнд металл, радионуклид, фенол, альдегид болон бусад бохирдлоос цэвэрлэх зориулалттай, саарал	100

											ус ашиглах төхөөрөмж. **Үр дүн:** - ТОПАС төхөөрөмж суурилуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо 2, өрхийн тоо 1 - Хөрс бохирдуулахгүй доторлогоотой жорлонтой болсон аж ахуйн нэгжийн тоо 6, өрхийн тоо 30 - Зохион байгуулсан сургалт, мэдээлэл, сурталчилгаа 6 /Өөрчлөлтийг өөрсөө өдөрлөг, жорлонгоо өөрчилье аян/	
178	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.5.	Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдүүлнэ.					Эрүүл ахуйн бүс тогтоосон эх үүсвэрийн тоо- 3	Арга хэмжээний тоо 3 Хэрэгжилтийн хувь 100			Аймаг, сумын хүн амын унд ахуйн усан хангамжийн эх үүсвэрүүдийг 2016-2018 онуудад орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан бөгөөд ингэснээр тухайн эх үүсвэрүүдэд эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлж байна. Сүмбэр сумын Засаг даргын 2010 оны А/79, Шивээговь сумын Засаг даргын 2010 оны А/75 дугаар захирамжуудаар нийт 32 уст цэгт энгийн хамгаалалтын бүсийг тогтоож, усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийн дэглэмийг мөрдөн ажиллаж байна. Зөрчил гараагүй. Журмын хэрэгжилт 100 хувь	100
179	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.8.	Тэрбум мод тарих хүндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Ойн ангийн үйл ажиллагааг дэмжиж, ойн зурвас, нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.					Арга хэмжээний тоо -3 Нэмэгдсэн ногоон байгууламжийн /га/ 3,1 Хэрэгжилтийн хувь 100 ААНБ, иргэний	Арга хэмжээний тоо 4 Нэмэгдсэн ногоон байгууламжийн хэмжээ /га/ -10 Хэрэгжилтийн хувь 100			Сум дундын Ойн ангийн үйл ажиллагаанд дараах дэмжлэг үзүүлсэн. Үүнд: 1. Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Мод үржүүлгийн газарт 19,989.4 мян.төгрөгийн өртөг бүхий бороожуулагч усалгааны систем 2. улиас, бургасын мөчир 30000 ширхэг 8,900.0 мян.төгрөг, сухайн мөчир 2000 ширхэг-1,120.0 мян.төгрөг 3. 2,919.0 мян.төгрөгийн өртөг бүхий 4200 ширхэг бортого	100

							тоо – 80, 1123 Тарьсан модны тоо 16559	ААНБ, иргэний тоо - 100/2000 Тарьсан модны тоо 20000			4. Ногоон байгууламжийн усалгааны зориулалтаар ашиглах гүн өрмийн худагт Frog маркын, QJ-4.0 5th 380v out 50 мм үзүүлэлттэй гүний худгийн насос 5. Мод үржүүлгийн газрын хортон мэрэгчтэй тэмцэх ажил 1,938.0 мян.төгрөг 6. ОНХС-аас 10 тн багтаамжтай усны автомашин 98,000.0 мян.төгрөг - Нийт зарцуулсан төсөв-132,866.4 мян.төгрөг - Шивээговь суманд шинээр 4 га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас, 0.5 га талбайд цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулж, нийт 4820 ширхэг мод бут тарьсан. - 2022 онд нийт 220 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 3499 иргэн, 54251 мод бут, сөөг тарьсан. - Арга хэмжээ 6 - Ургалт амьдралтын хувь тооллого дуусахаар гарна.	
180	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.8.	Мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөлд мөнгөн урамшуулал олгоно.					Газрын хэмжээ -194211.26 га Хувь 37	Газрын хэмжээ 194213.26 га Хувь 37			Модны урамшуулал олгох журмын дагуу 4-р улиралд олгоно. 8-9 сард сумдын ЗДТГ урамшуулалд хамрагдах иргэдийн материалыг хүлээн авж, урамшуулал олгох хүрээнд модны тооллогын ажил зохион байгуулсан. Тооллогын ажлын явцын тайлан сумдаас ирээгүй байна.	70
181	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.9.	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлнэ.					Арга хэмжээний тоо -5 Хэрэгжилтийн хувь 100	Арга хэмжээний тоо-3 Хэрэгжилтийн хувь 100			“Чойрын богд уул” байгалийн нөөц газрын өргөтгөлтэй холбоотой аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 01 дүгээр сарын 07-ны 04 дүгээр тогтоол, холбогдох материалыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд аймгийн Засаг даргын 2020.02.03-ны өдрийн А/126	70

											дугаартай албан тоотоор хүргүүлсэн. Орон нутгаас хамаарах бүхийл үйл ажиллагааг зохион байгуулсан. Засгийн газар, УИХ-ын хуралдаанаар орж батлагдана.	
182	ГАХТЖҮ Ч-, АЗДҮАХ-5.1.10.	Нэн ховор, ховор амьтан, ургамлын нөөц, ховордсон зүйлийг хамгаалж, нөхөн сэргээн нутагшуулж, биотехникийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.					Биотехникийн арга хэмжээний тоо - 5 Хужир – 1.1 тн Өвс-200 боодол Оролцсон иргэдийн тоо - 48	Биотехникийн арга хэмжээний тоо - 5, өвс - 150 боодол, хужир - 2 тн, хамрагдсан хүний тоо-45			Зэрлэг амьтанг өвс тэжээлийн хомсдолд орохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 3 удаагийн дамтамжтай биотехникийн арга хэмжээ зохион байгуулж, нийт 40 хүний бүрэлдэхүүнтэй 60 боодол өвс, 1.5 тонн хужрыг зэрлэг амьтдын байршиж буй 10 байршил газруудад тараан байрлуулсан. **Хүрсэн түвшин:** - Биотехникийн арга хэмжээний тоо - 5 - Хужир – 2.5 тн - Өвс-210 боодол - Оролцсон иргэдийн тоо - 50	100
183	ГАХТЖҮ Ч-, АЗДҮАХ-5.1.11.	Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газарт нөхөн сэргээлт хийнэ.					Цэвэрлэсэн талбайн хэмжээ - 3,8	Цэвэрлэсэн талбайн хэмжээ 10			Уул уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж буй “Шивээ-Овоо” ХК Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу 4.5 га талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн. 4.5 га талбайд ерхөг, согоовор, өлөнгө зэрэг олон наст ургамал тариалсан. Сүмбэр сумын 3 дугаар багт байрлах 2 га ухмал нүх, шуудуут шинээр баригдаж буй Дулааны цахилгаан станцын барилгаас гарсан өнгөн хөрсөөр дүүргэж, техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрын хэмжээ – 6.5 га	100

184	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.12.	Туурь хог хаягдал бүхий талбайг үе шаттайгаар цэвэрлэнэ.					Арга хэмжээний тоо 1 Хэрэгжилтийн хувь -100	Арга хэмжээний тоо -1 Хэрэгжилтийн хувь			Сумдаас туурь хог хаягдалтай талбайн судалгаа мэдээллийг авч нэгтгэн, нийт туурь хог хаягдалтай 15 га талбайн хогийг цэвэрлэж, техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн. Шивээговь суманд тээвэр ложистик болон уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 2 компанитай нийгмийн хариуцлагын хүрээнд туурь хог хаягдалтай 5 га талбайг цэвэрлүүлсэн. Ус-Ду ОНҮАГ, Шивээ-Овоо ХК, Сүмбэр, Шивээговь сумдын ЗДТГ, Алтай рөүд ХХК - Цэвэрлэсэн туурь хог хаягдалтай талбай 20 га - Хамтран ажилласан аж ахуйн нэгжийн тоо 7 - Зарцуулсан зардал 3,498.0 мян.төгрөг	100
185	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.12.	Аймаг, сумдын төвийн хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэн, аймгийн төвийн хог хаягдлыг ландфилл технологийн дагуу булшилна.					Арга хэмжээний тоо – 19 Хэрэгжилтийн хувь 95	Арга хэмжээний тоо -15 Хэрэгжилтийн хувь 100			Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажлын үр дүн: - Сүмбэр сумын ЗДТГ Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөтэй болсон. - Аймгийн хэмжээнд аюултай хог хаягдал үүсгэгч, хадгалах үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа 13 иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагуудыг бүртгэлжүүлсэн. /www.eic.mn цахим хуудас/ - Дахин боловсруулагдах хог хаягдлыг ангилан ялгаж авах 3 цэгтэй болсон. - Хог хаягдлыг ангилан ялгаснаар төвлөрсөн хогийн цэгт хаягдах хог хаягдлын хэмжээ буурсан. Дахивар авах	97

												цэгээс Улаанбаатар хот руу нийлүүлсэн дахиварын хэмжээ: хувцанар 5 тн, шил 17150 ш, бор цаас 3 тн - Хог хаягдлын тухай хууль, хог ангилан ялгах тухай мэдээлэл, сурталчилгаа /өдөрлөг, аян/ 3 удаа, сургалт 17 байгууллага 384 хүн хамрагдаж, өмнөх оноос 2 дахин нэмэгдсэн. - Сэг зэм утсгал 374 километрт нийт 56 малын сэг зэмийг цуглуулан 1 цэгт, 40 кг ариутгалын бодис хэрэглэн, халдваргүйжүүлэлт хийн булж устгасан. - Уст цэгийн цэвэрлэгээ 7 удаа: Нийт 4.1 га талбайн 23.7 тонн ахуйн хог хаягдлыг төвлөрсөн хогийн цэгт тээвэрлэсэн. - Нийт цэвэрлэсэн талбай 12 га, төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан хог хаягдал 4330 тн Аюултай хог хаягдлын агуулахын барилга барих ажлын тендерийг БОАЖЯ-нд зарлаж, манай аймагт Ажнай шарга ХХК гүйцэтгэгчээр шалгарч, барилгын ажил эхэлсэн. Гүйцэтгэл 40 хувь. **Үр дүн:** Агаар орчны бохирдлыг бууруулах 2022 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 97.7 хувь	
74	ГАХТЖҮЧ-, АЗДҮАХ-5.1.12.	Байгаль орчин, аялал, жуулчлалын салбарын хууль тогтоомж, үндэсний хөтөлбөр, бусад	БХ НС АХЗ 6.5				Зохион байгуулсан арга хэмжээ 8 Сургалтанд	Зохион байгуулсан арга хэмжээ 10 Сургалтанд			Байгаль орчин, аялал жуулчлалын талаарх мэдээ, мэдээлэл, цаг үеийн үйл явдлын талаар аймгийн цахим хуудсанд 3, байгууллагын цахим хуудсанд 132 мэдээлэл, facebook-т 92 мэдээлэл байршуулж, иргэд, байгууллагыг мэдээлэл авах	100

		шийдвэрийг олон нийтэд сурталчилан таниулж, сурталчилах, тогтвортой хөгжлийн боловсрол олгох, иргэдийг соён гэгээрүүлэх иргэдийн оролцоог нэмдэглүүлэх					хамрагдсан хүний тоо 138 438 Нөлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан тоо - Аян - Уралдаан , тэмцээн - Гарын авлага 3	хамрагдсан хүний тоо 200 500 Нөлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан тоо - Аян - Уралдаан , тэмцээн - Гарын авлага 4			боломжоор хангасан. /6276 хандалт авсан/ - Зохион байгуулсан сургалт 19 - Хамрагдсан хүний тоо 1178 - Орон нутгийн телевиз 4 - Радио 1 - facebook 92 - Гарын авлага тараасан 590 - Уралдаан, тэмцээн 1 Зохион байгуулсан аян: “Зөв дадал, эерэг өөрчлөлт, ногоон ирээдүй”, “Жорлонгоо өөрчилье”, “Өөрчлөлтийг өөрөөсөө” өдөрлөг - “Жорлонгоо өөрчилье” аяны хүрээнд 6 аж ахуйн нэгж, 30 өрх доторлогоотой 00-той болсон - Өөрчлөлтийг өөрөөсөө өдөрлөг 17 байгууллага 384 хүн - Хамтран ажилласан ТББ-4 Төлөвлөгөөний хэрэгжилт 95 хувь	

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙГ 2021-2025 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ТАВАН ЖИЛИЙН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН БИЕЛЭЛТИЙН ТОВЧОО

Д/д	Зорилт	Арга хэмжээний тоо	100 хувь	**Үүнээс**					Биелэлтийн хувь
				Хэрэгжих шатандаа					
				90 хувь	70 хувь	50 хувь	30 хувь	Хугацаа болоогүй	
1	**4**	**23**	**16**	**4**	**2**		**1**		**93.0**

Тайлан нэгтгэсэн: БОАЖГ-ын ахлах мэргэжилтэн Б.Гандулам

Тайлан хянасан: БОАЖГ-ын дарга Д.Мөнх-Эрдэнэ